

Viner fra Nord Europa

Vinlubben Ganymedes, onsdag 15. april 2026.

Presentert av Trond Kvamsdal

Territor =

Stedsegenhet:

- *Klima*
- *Jordsmonn*
- *Topografi*
- *Menneskelig påvirkning*

Nord-Europa

**Mellom-Europa
og Sør-Europa**

Terrior =

Stedsegenhet:

- *Klima*
- *Jordsmonn*
- *Topografi*
- *Menneskelig påvirkning*

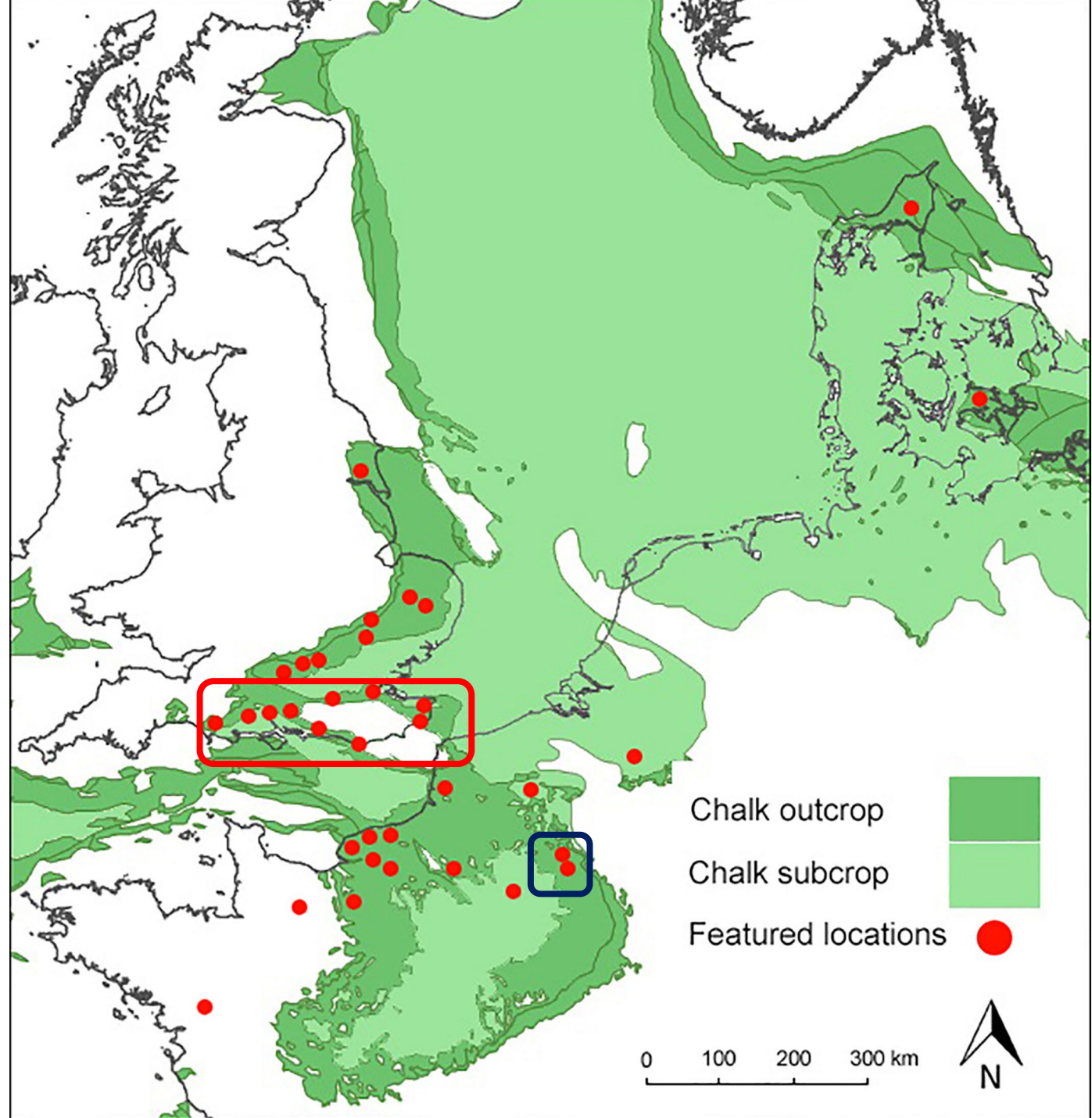
Kalkstein:

Outcrop: Oppe i dagen

Subcrop: Nedgravd

S&N Downs

Champagne

Innledning

- Klimaendringer
 - Mange kjente områder som har/får problemer
 - Chablis: Mister den skarpe mineraliteten.
 - Burgund: Vinmarker i høyden mere attraktive.
 - Piemonte: Gattinara kan bli det nye Barolo/Barbaresco.
 - Toscana: Vinmarker i høyere områder (600+ moh) blir mere og mere attraktive.
 - Nye områder kommer
 - England: **Sør-England** klima som Champagne 1980-tallet.
 - Skandinavia: **Danmark**, Sverige (og etterhvert Norge).

Vindyrking i Nord-Eurpa

- Sør-England (ledende kvalitet, særlig musserende)
- Nederland og Belgia (sterk vekst, særlig musserende)
- Nord-Tyskland (fremvoksende regioner)
- Danmark og Sverige (Solaris-drevne hvitviner)
- Norge (liten, men spennende utvikling)

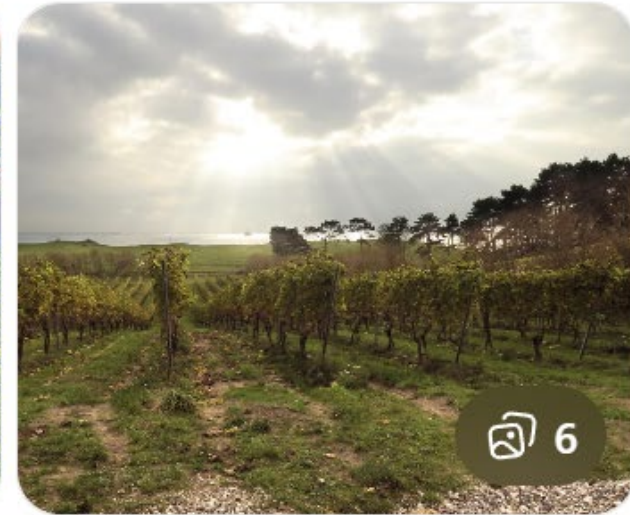
Fellesnevneren er kjølig klima, høy syre, og ofte bruk av robuste druesorter – men kvaliteten øker raskt, og særlig England har allerede etablert seg i verdenstoppen for musserende vin.

England (særlig Sør-England)

- **Regioner:** Sussex, Hampshire, Kent
- **Stil:** Musserende vin (ofte på Champagne-druer som Chardonnay, Pinot Noir, Pinot Meunier)
- **Kjennetegn:** Kalkholdig jord (samme geologi som Champagne)
- **Kvalitet:** Verdensklasse musserende; også økende kvalitet på stille viner

Danmark

- **Regioner:** Jylland, Fyn, Sjælland
- **Druer:** Solaris, Rondo, Orion (kuldetolerante hybrider)
- **Stil:** Friske hvitviner, noe rosé og lett rødvin
- **Kjennetegn:** Kort vekstsesong → høy syre, aromatiske viner

Sverige

- **Region:** Skåne (sør i Sverige)
- **Druer:** Solaris dominerer
- **Stil:** Hvitvin og musserende
- **Kjennetegn:** Lange sommerdager gir god modning til tross for kjølig klima

Norge

- **Regioner:** Hardanger, Telemark, enkelte steder på Østlandet
- **Status:** Småskalaproduksjon, ofte eksperimentell
- **Druer:** Solaris og andre PIWI-varianter
- **Kjennetegn:** Marginalt klima – men økende interesse og kvalitet

PIWI-druer

- Pilzwiderstandsfähige Rebsorten
 - Pilz = sopp
 - Widerstandsfähig = motstandsdyktig
 - Rebsorten = druesorter

PIWI er «*soppresistente druesorter*»!

Hva kjennetegner PIWI-druer

- Naturlig motstandsdyktige mot soppsykdommer(f.eks. meldugg og mugg)
- Krever mindre sprøyting → mer bærekraftig
- Bedre egnet for kjølige og fuktige klima (som Nord-Europa)

«PIWI-druer er ikke bare en løsning på klima – de er fundamentet for hele vinindustrien i Nord-Europa».

Eksempler på PIWI-druer

- **Solaris** (svært viktig i Norden)
- Rondo
- Regent
- Cabernet Cortis

Solaris – Nord-Europas nøkkeldrue

- Opprinnelse
 - Krysning utviklet i Tyskland (1970–80-tallet)
 - Foreldresorter inkluderer bl.a. Merzling og Gm 6493
 - Designet for kjølig klima + sykdomsresistens
- Vitikulturelle egenskaper
 - Svært tidlig modning (kritisk i nordlige strøk)
 - Høy sukkerakkumulering → kan gi relativt høy alkohol
 - God syrebalanse (bevarer friskhet)
 - Sterk motstand mot soppsykdommer

Stabil produksjon selv i marginale klima!

Solaris – Vinstil og smak

- Aromatisk profil
 - Tropiske frukter (ananas, mango)
 - Sitrus (lime, grapefrukt)
 - Eple og pære
- Stil
 - Frisk og fruktig
 - Ofte tørr, men også egnet til halvtørr/søt stil
- Struktur
 - Medium til høy syre
 - God fylde sammenlignet med mange kjølige-klima viner

Kan minne litt om en blanding av Sauvignon Blanc og Riesling – men ofte mer moden/fruktig

Stokkebye

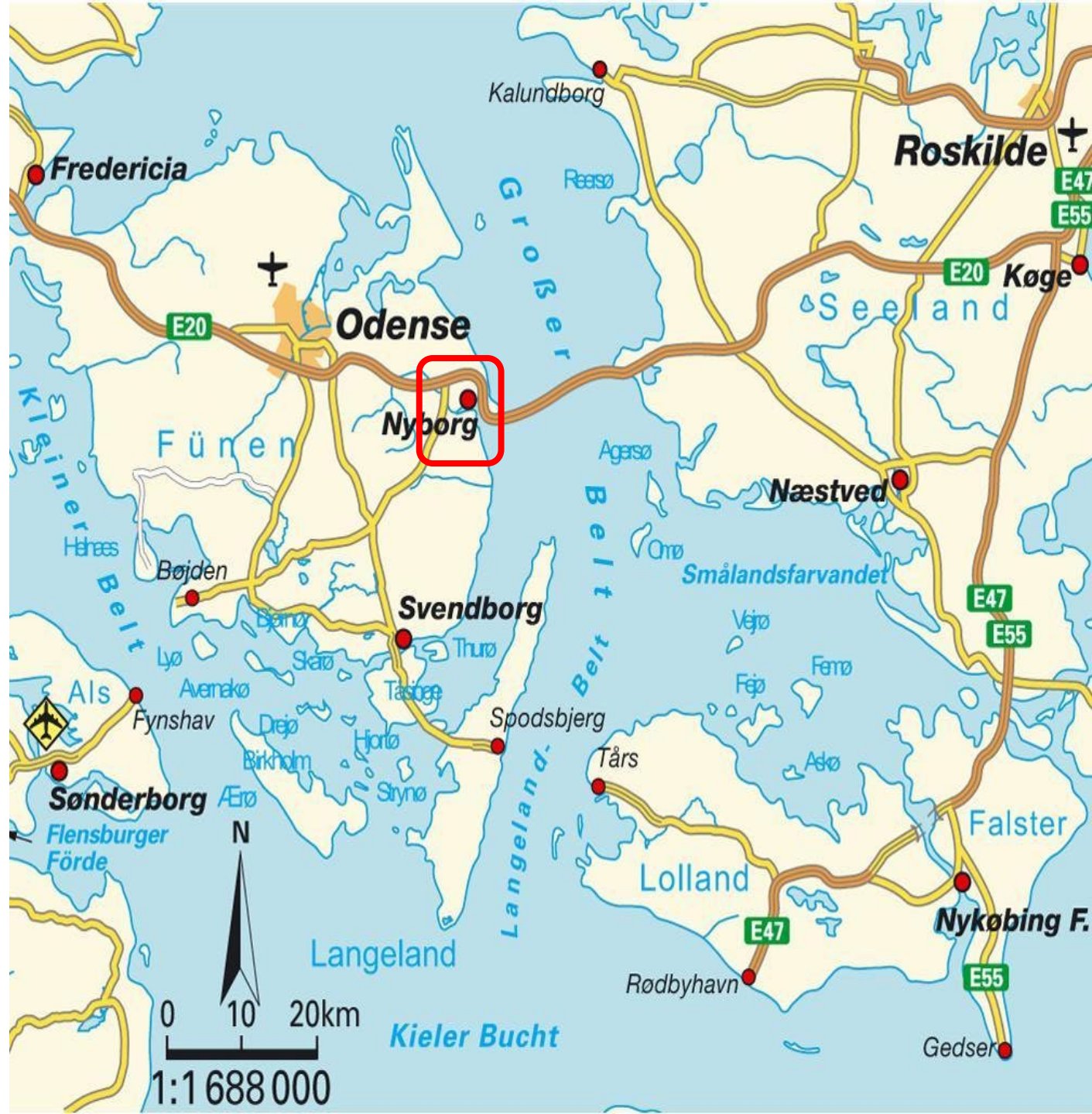
- Stokkebye ble etablert av Helle og Jacob Stokkebye på Fyn ca. 2010.
- De ønsker å være **blant de fremste** vingårdene i Danmark når det gjelder hvite og musserende viner.

Stokkebye

Territor =
Stedsegenhet:

- *Klima*
 - *Jordsmønn*
 - *Topografi*
 - *Menneskelig påvirkning*
-
- Maritimt kjølig.
 - Kalkrik jord.
 - Organisk prinsipper.

Stokkebye Frank 2021 (399,90)

Aroma

Sitrus, grønne epler og hylleblomst.

Smak

Balansert mineralsk, preg av gul frukt og florale toner.

Fakta

100% Solaris.

12% alkohol, < 3 g/l sukker, 5,7 g/l syre.

Skalldyr, fisk, lyst kjøtt.

Stokkebye Frank 2021 er en klassisk dansk Solaris-vin – frisk, aromatisk og lett mineralsk, med en stil som minner om Sauvignon Blanc, men med et tydelig nordisk preg.

Dansk vin kan være presis, stram og elegant!

Guldbæk Vingård

- Familiedrevet vingård i Himmerlands bakker rett sør for Aalborg – langt mot nord!
- Regenerative teknikker som kompostering, bruk av naturlig gjødsel og dyrking av dekkvekster forbedrer jordens helse og fruktbarhet – startet i 2008.

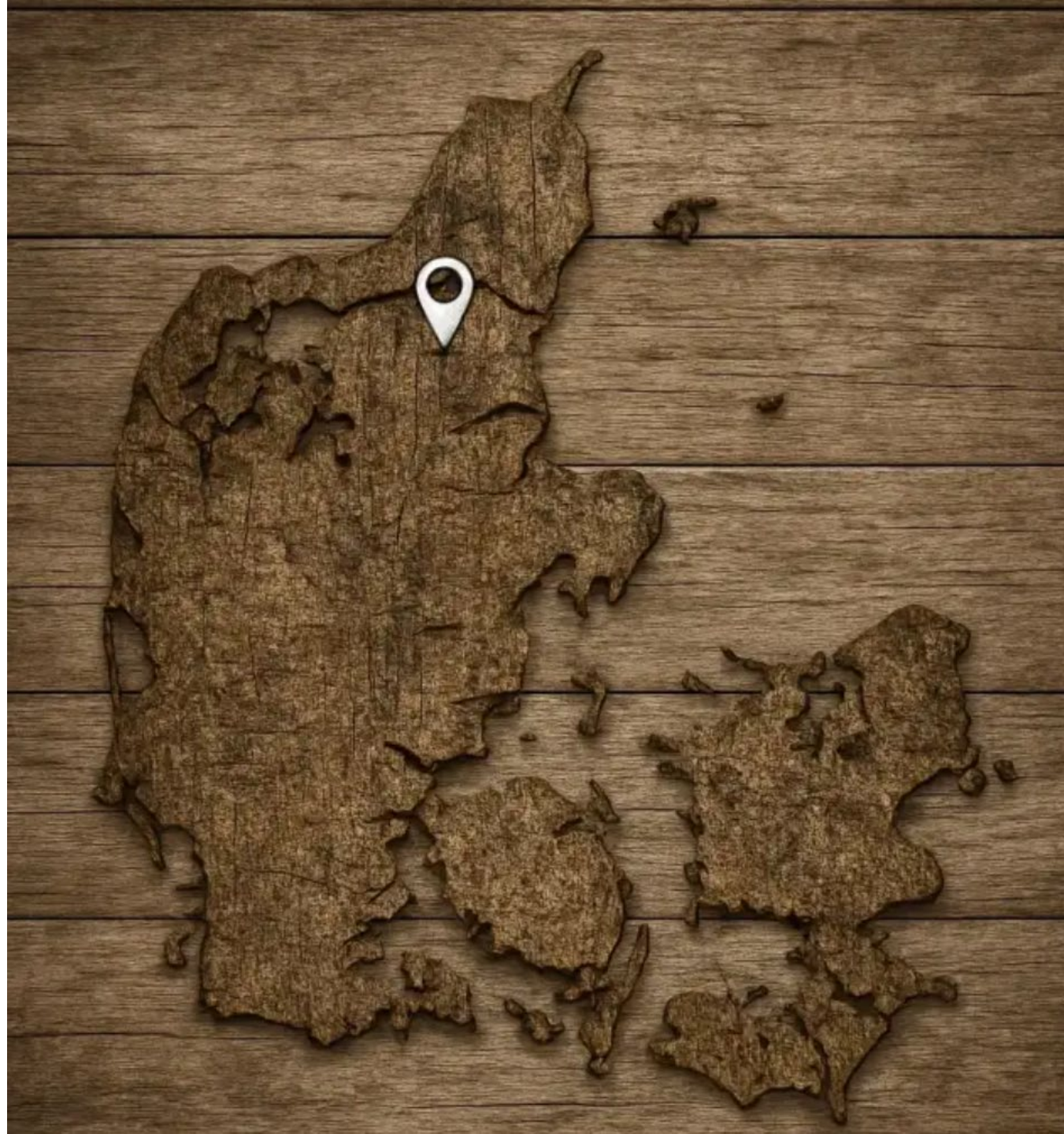

Guldbæk Vingaard

Terrior =

Stedsegenhet:

- *Klima*
 - *Jordsmonn*
 - *Topografi*
 - *Menneskelig påvirkning*
-
- Langt mot nord.
 - Sandholdig morene.
 - Blok 3: Den bratteste sydvendte vinmarken.

Guldbæk Vingaard Solaris Blok 3 2023 (388,30)

Aroma

Ung og litt dropsaktig aroma av eple, sitrus, pære og nesle, litt blomst, bladverk, flint og nøtt.

Smak

Saftig og friskt preg av sitrus, eple og stikkelsbær, innslag av nesle, asparges, krydder og nøtt.

Fakta

100% Solaris.

11,5% alkohol, < 6,3 g/l sukker, 7,1 g/l syre.

Aperitiff, skalldyr, grønnsaker.

Guldbæk Solaris Blok 3 2023 er en enkeltvinmarksvin (bratteste sydvendte vinmark) som viser den mer seriøse siden av dansk vin – med god moden frukt, frisk syre og tydelig mineralitet.

Dansk vin kan være rund, moden og tilgjengelig!

WINE MAP OF ENGLAND

TOP VARIETIES

- ◆ Pinot Noir
- ◆ Chardonnay
- ◆ Bacchus
- ◆ Reichensteiner
- ◆ Seyval Blanc
- ◆ Pinot Meunier

AREA UNDER VINE

3,550 acres
1,438 hectares (2012)

© 2016 Wine Folly
Made in Seattle, WA, USA

Terrior =

Stedsegenhet:

- *Klima*
- *Jordsmonn*
- *Topografi*
- *Menneskelig påvirkning*

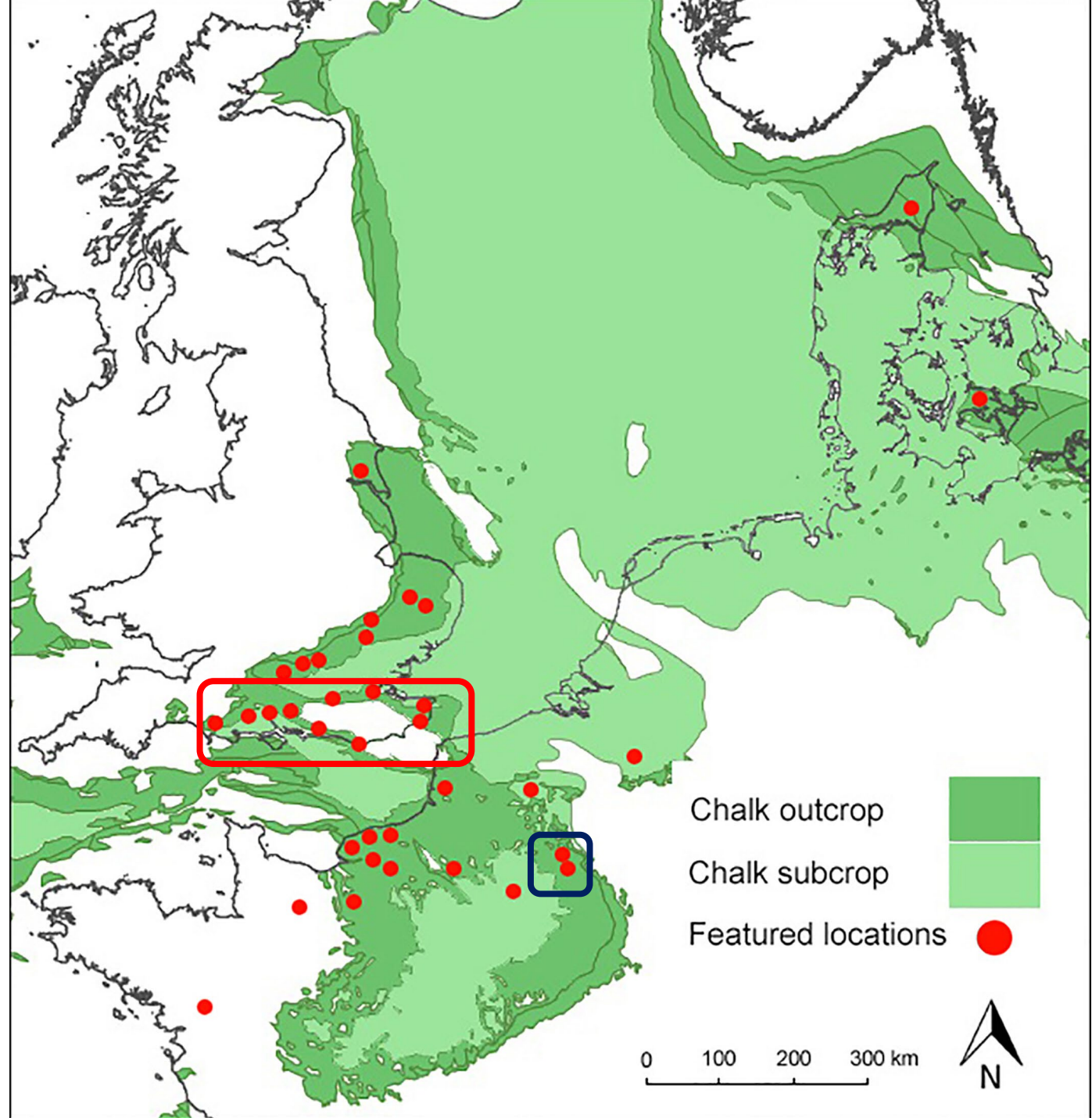
Kalkstein:

Outcrop: Oppe i dagen

Subcrop: Nedgravd

S&N Downs

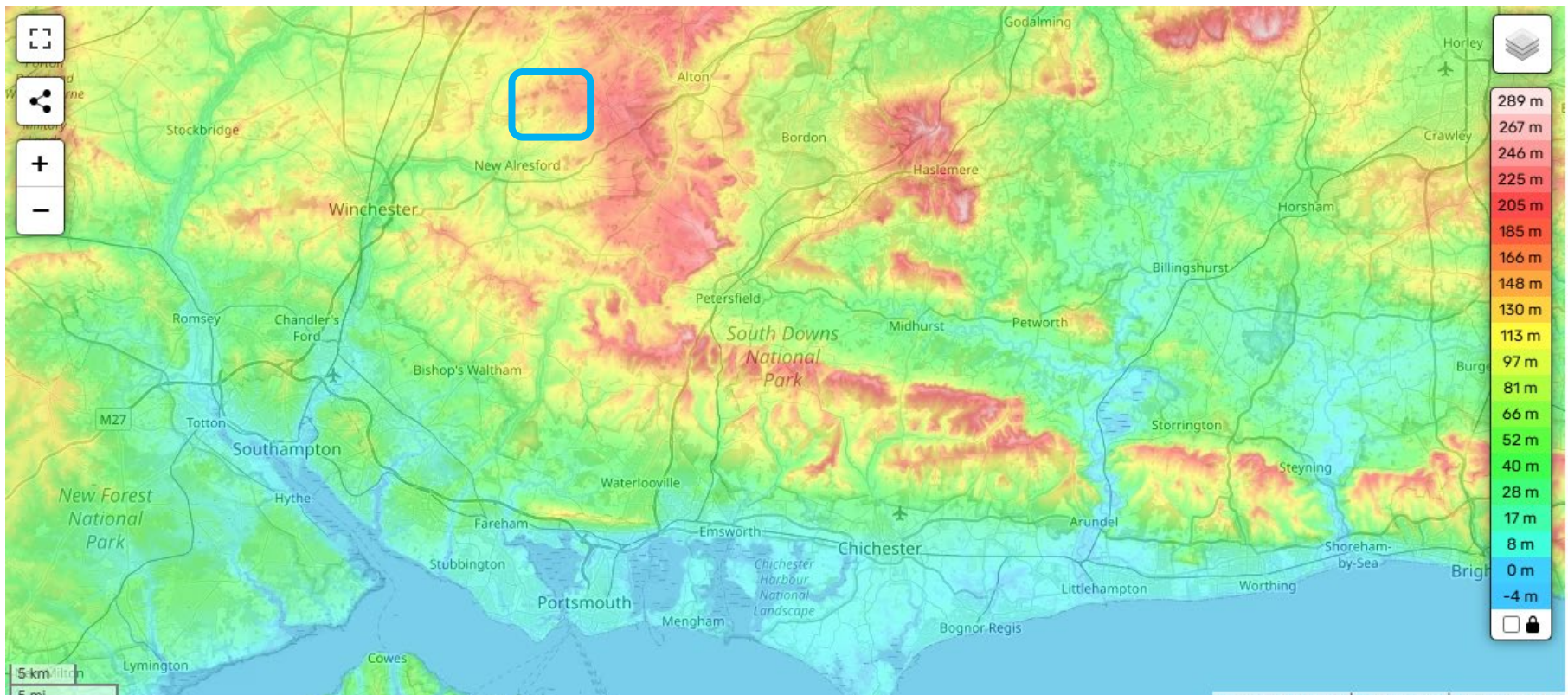
Champagne

South Downs National Park Topography

- **South Downs** strekker seg gjennom **Hampshire og Sussex**.
- South Downs har **kalkholdig åser**, tørre daler, og kystlinje.
- Mange vinmarker på **sørvendte skråninger**.

Hattlingley Valley

Sammenligning av Chardonnay

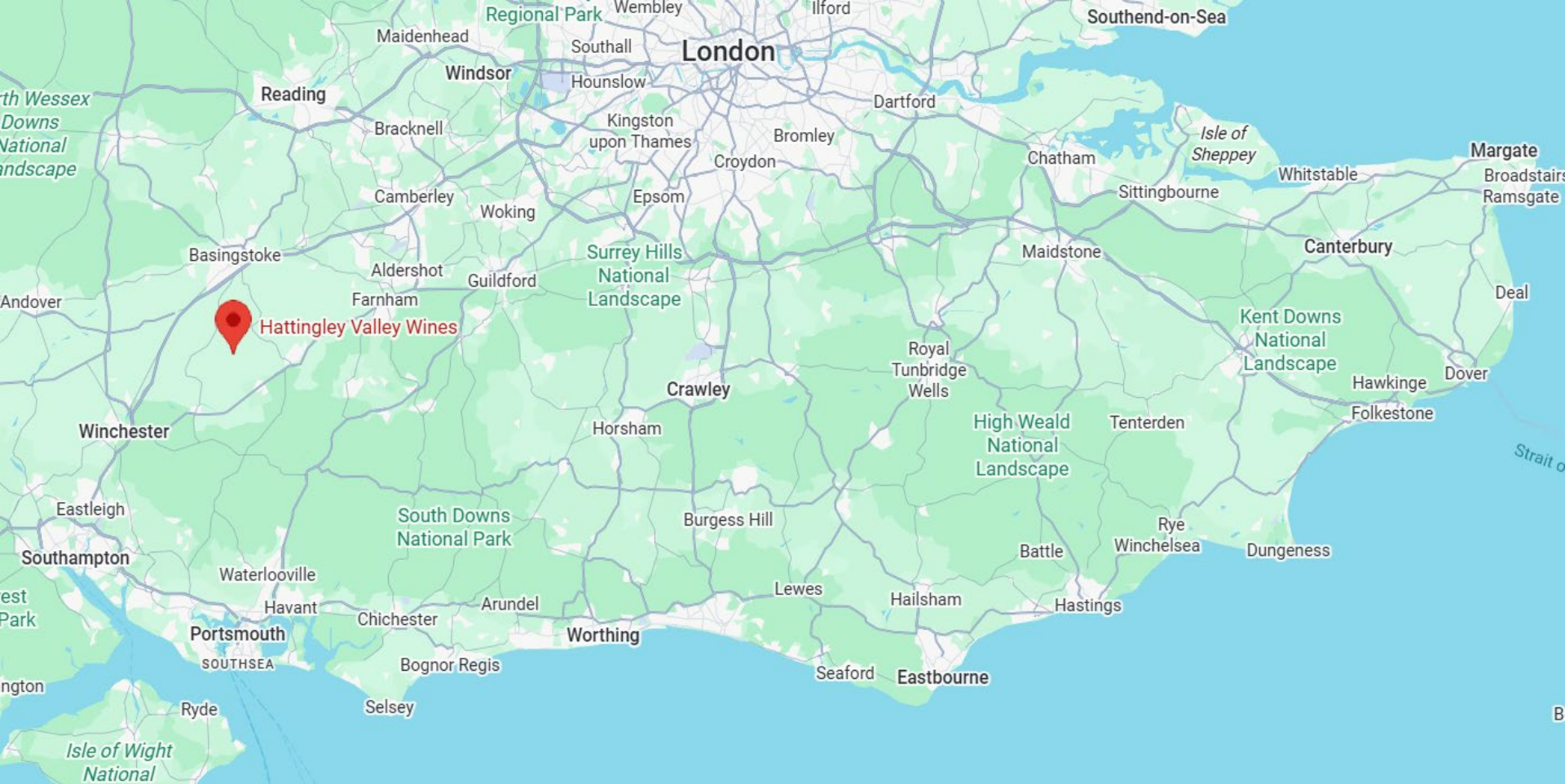
Sør-England

Champagne

Chablis

Egenskap	Sør-England	Champagne	Chablis
Hovedstil	Musserende	Musserende	Stille
Syre	Svært høy	Høy	Høy
Fruktprofil	Sitrus, grønt eple	Eple, sitrus	Eple, sitrus
Kompleksitet	Økende	Svært høy	Medium–høy
Mineralitet	Høy	Høy	Svært høy

HATTINGLEY VALLEY

Hattingley Valley Wines

- Hattingley Valley Wines er en familiedrevet vingård etablert av Simon Robinson i 2008.
- England, Hampshire. Innenfor området *South Downs* som har kalkholdig jord.
- «Vi arbeider hardt for å sikre at vi kun jobber med de aller beste bærene som er mulig.»

Hattingley Valley Blanc de Blancs Brut 2018 (499,90)

Aroma

Litt utviklet og dempet aroma av eple, sitrus, litt gjærbakst, grønn urt, nøtt og blomst.

Smak

Kremet, saftig og svært frisk, preg av lime, syrlige epler, litt bakverk, stilk, urter og mineraler.

Fakta

100% Chardonnay.

12% alkohol, 7,3 g/l sukker, 8,4 g/l syre.

Aperitiff, skalldyr, fisk.

2018-årgangen omtales som «mirakel-årgang» i England. Eksepsjonelt varm og stabil sommer. Høyere modenhet enn normalt med god balanse mellom sukker og syre.

Bacchus-druen

- Opprinnelse
 - Utviklet i Tyskland (1930-tallet)
 - Krysning av bl.a. Silvaner, Riesling og Müller-Thurgau
 - Navnet kommer fra den romerske vinguden Bacchus
- Vitikulturelle egenskaper
 - Tidlig modning → godt egnet for kjølig klima
 - Følsom for vær (kan variere mye i kvalitet fra år til år)
 - Trives spesielt godt i:
 - UK: Sør-England
 - DE: Kjøligere områder

***Mindre robust enn mange PIWI-druer (som Solaris),
men gir høy kvalitet i gode år.***

Bacchus – Vinstil og smak

- Svært aromatisk
- Typiske aromaer
 - Stikkelsbær
 - Hylleblomst
 - Sitrus (lime, grapefrukt)
 - Nyslått gress
- Stil
 - Tørr, frisk og livlig
 - Lett til medium kropp
 - Høy syre

Smaksprofilen minner ofte om Sauvignon Blanc, spesielt fra New Zealand.

Hvorfor er Bacchus viktig

- Har blitt den beste kandidaten for aromatiske hvitviner i England
- Gir gode resultater selv når:
 - Sommeren er kjølig
 - Modningen er marginal

Derfor omtales den ofte som:

«Englands svar på Sauvignon Blanc».

Lyme Bay Winery

- Lyme Bay Winery er et lite, dedikert selskap lokalisert i Devon, England som produserer prisvinnende engelske stille viner og musserende viner.
- Lyme Bay Winery **liker å gjøre ting litt annerledes**. De er en av de få vinprodusentene som samarbeider med druedyrkere, i stedet for å drive sine egne vinmarker.

Lyme Bay Bacchus 2022 (279,90)

Aroma

Aroma av hylleblomst, innslag av sitrus og stikkelsbær.

Smak

Fruktig med lett innslag av sitrus og frukt. God balanse.

Fakta

100% Bacchus.

11,5% alkohol, 6,5 g/l sukker, 6,1 g/l syre.

Aperitiff, skalldyr, ost.

Bacchus utgjør rundt 15–20 % av de hvite druene i England, og er den viktigste druen for stille hvitvin – ofte omtalt som Englands svar på Sauvignon Blanc.

En vellykket 2022 i sin stil – men mindre «klassisk» enn de beste kjølige årgangene.

Chardonnay til stille vin

- Aroma profil
 - Citrus (sitron, lime)
 - Grønne epler
 - Pære
 - Kalk/mineralitet
 - I varmere år:
 - Lett tropisk preg (fersken, melon)

- Stil
 - Tørr hvitvin
 - Høy, frisk syre
 - Tydelig mineralitet (fra kalkjord)
 - Ofte stram og lineær stil

Chablis: Mest lik (mineral, stram)
Côte de Beaune: Mindre fylde og fat
NZ/US: Langt mindre tropisk og kraftig

Mer lik Chablis enn klassisk, fatpreget Burgund

Chardonnay til stille vin (del 2)

- Fatbruk varierer
 - Mange produsenter bruker:
 - Nøytrale eikefat eller store fat
 - Gir:
 - Litt tekstur og dybde
 - Men sjelden tung, smørpreget stil
- Fokus er på friskhet og presisjon, ikke kraft.
- Årgangsavhengighet (svært viktig!)
 - Kjølige år:
 - Slank, høy syre, svært mineralsk
 - Varme år (f.eks. 2018, 2022, **2023**):
 - Mer moden frukt, bedre balanse, økt kompleksitet, tydelig mineralitet (fra kalkjord)

«Når klimaet treffer riktig, viser engelsk Chardonnay uten bobler en presisjon og mineralitet som utfordrer Chablis».

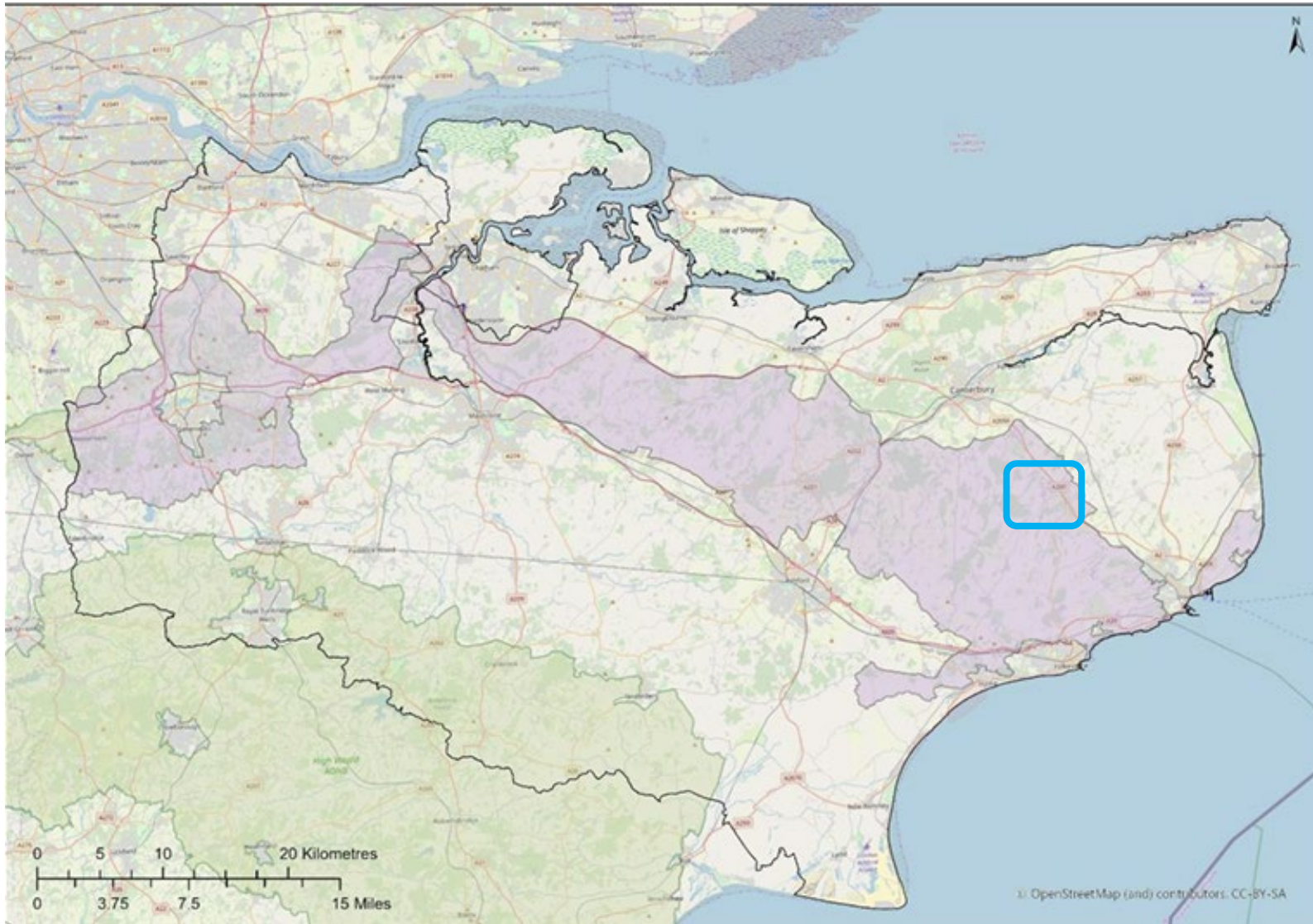
Simpsons Wine Estate

- Simpsons Wine Estate ble etablert av Ruth og Charles Simpsons i Kent i 2012.
- Elham Valley, Kent, England som er innenfor *North Kent Downs*.
- «Vi bruker kun *de aller beste jordstykkene i Sør-England for å plante vinrankene våre*»

North Kent Downs

Simpsons Roman Road

Simpsons Wine Estate – Roman Road

- Vinmarken ligger i Kent, et område rikt på spor etter romersk tilstedeværelse
- En gammel romersk ferdselsåre går svært nær vinmarken.
- Disse veiene ble anlagt etter at romerne invaderte Britannia i år 43 e.Kr.

‘The Roman Road vineyard is situated on the sunny, sheltered slopes of the North Downs of Kent, the Garden of England. Exuding a true sense of place, our Roman Road Chardonnay is elegant and pure, with a distinctive mineral quality that you would expect from fruit grown on these iconic chalk soils.’
– Simpson's Wine Estate

Simpsons The Roman Road Chardonnay 2023 (379,00)

Aroma

Sval aroma med fint preg av sitrus, eple og litt tropisk frukt over hint av fat.

Smak

Ung og saftig, fint preg av sitrus og tropefrukt, innslag av nøtt, smør og fat, god lengde.

Fakta

100% Chardonnay.

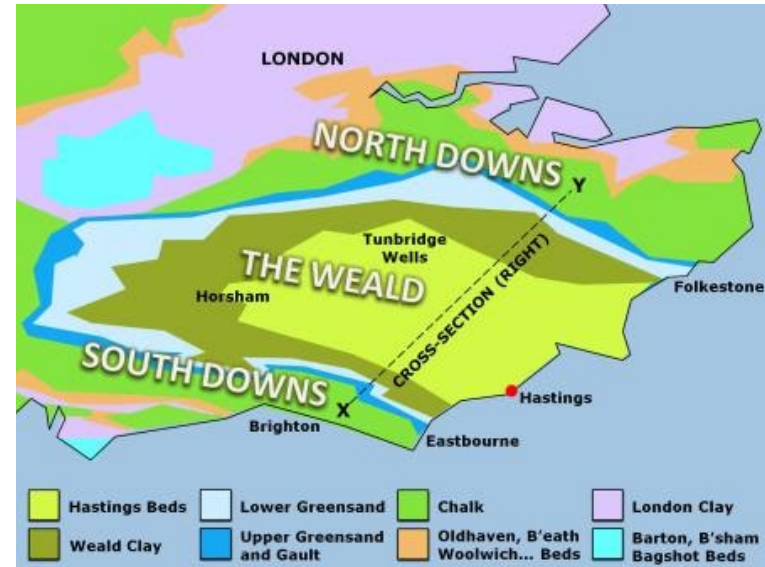
12,5% alkohol, < 3 g/l sukker, 7,5 g/l syre.

Skalldyr, fisk, lyst kjøtt.

Roman Road Chardonnay 2023 viser hvor langt England har kommet med stillvin. Mellomting mellom Chablis og Burgund i stilen.

2023 er en meget god årgang med stor avling og god kvalitet.

Sammenligning av Pinot Noir

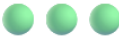

Egenskap	North Downs	South Downs
Stil	Stram, kjølig, mineralsk	Modnere, rundere, mer fruktig
Frukt	Røde bær, tranebær	Jordbær, bringebær, mørkere kirsebær
Struktur	Høy syre, slank kropp	Litt mer kropp, mykere munnfølelse
Risiko	Litt grønnet i kjølige år	Mer stabil modning
Ambisjon	Elegant, klassisk stil	Mer kraft + kommersiell appell

Kort konklusjon

- North Downs Pinot Noir → finesse, syre, terroir (litt “cool climate Burgundy”)
- South Downs Pinot Noir → frukt, balanse, økende kvalitet og ambisjon

Begge områdene viser at England nå ikke bare er en musserende vin-nasjon, men også **begynner å levere seriøs stille Pinot Noir.**

Pinot Noir: Årgangsoversikt

Årgang	Kvalitet	Stil	Kommentar
2018	 Topp	Moden, rik	Eksepsjonell varme – beste moderne år
2019	 God	Klassisk, frisk	Høy syre, elegant stil
2020	 God+	Litt rikere	Litt variabel, men mye bra
2021	 Middels	Lett, høy syre	Kjølig og utfordrende
2022	 Topp	Moden + balansert	Ny referanseårgang
2023	 Ujevn	Selektiv	God for Chardonnay noen steder

Simpsons Rabbit Hole Pinot Noir 2023 (379,00)

Aroma

Ren og aromatisk med tydelig preg av unge knuste blåbær, tydelig rips, fokusert nese.

Smak

Frisk og saftig med god konsentrasjon, fast moden snerp god fylde, lang ettersmak.

Fakta

100% Pinot Noir.

13% alkohol, < 3 g/l sukker, 6,3 g/l syre.

Lyst kjøtt, storfe, småvilt.

Elegant, fruktdrevet og tilgjengelig Pinot Noir – mer finesse enn kraft.

2023 er god, men mer elegant og lett – ikke like konsentrert som toppårene.

Artelium Wine Estate

- Artelium Wine Estate ble etablert av Julie Bretland og Mark Collins i East Sussex i 2018.
- Madehurst Vineyard innenfor *South Downs*, West Sussex.
- Streat Vineyard ligger i East Sussex.
- Merete Bø: «**Artelium – Englands nye vinstjerne**»

Madehurst Vineyard - Chalk Soils in the South Downs

Our largest site is the Madehurst Vineyard, located within the South Downs National Park. This 45-acre chalk-rich site is home to more than 85,000 vines, planted in 2019 and 2020. It is also where our winery is located, producing its first vintage in 2022. The chalk terroir is ideal for crafting premium sparkling wines.

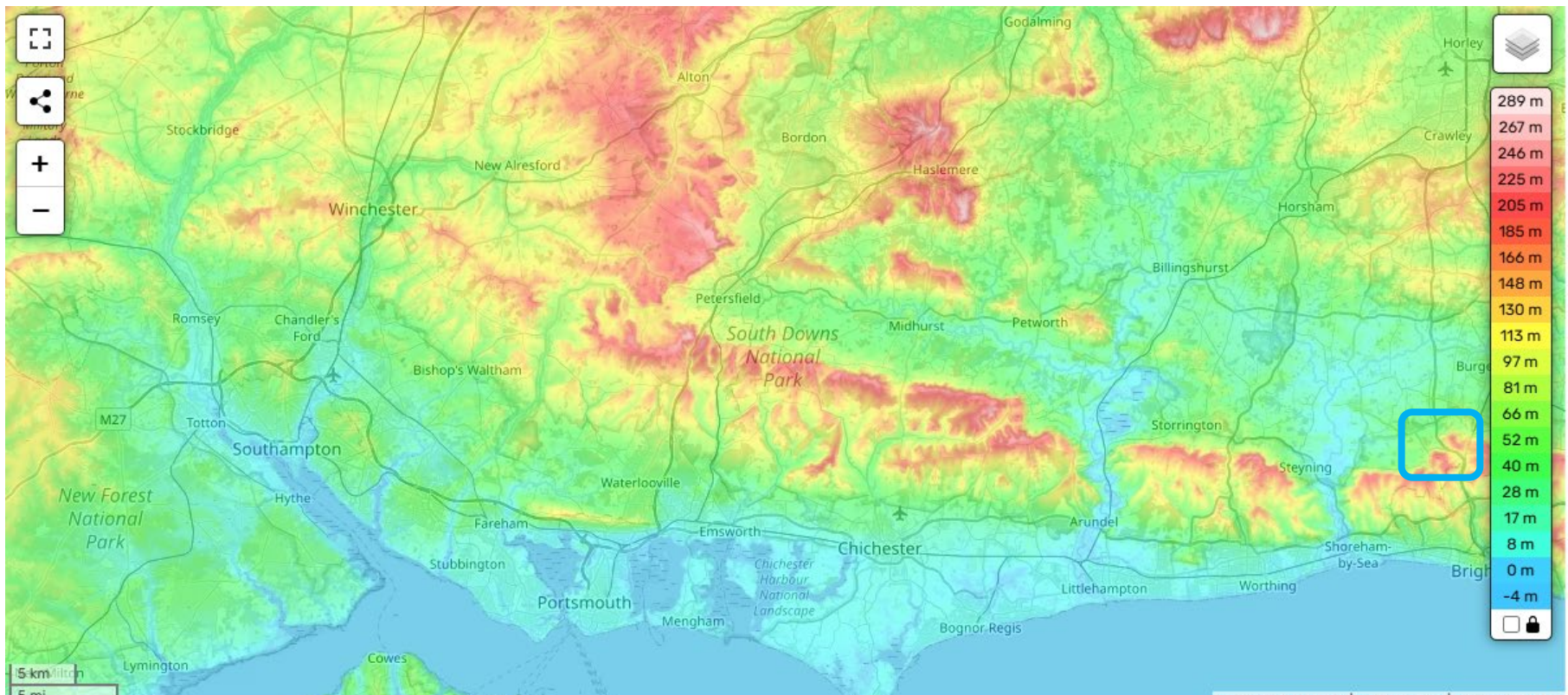
Streat Vineyard - Clay Soils and Cellar Door Experience

Located between Ditchling and Plumpton, the Streat Vineyard spans 20 acres of clay soil and hosts around 40,000 vines. This site mirrors the varietal and clonal diversity of Madehurst, offering contrast in growing conditions. Streat is also home to our Cellar Door, open Thursday to Sunday year-round. Visitors can enjoy wine tastings, vineyard tours, and exceptional hospitality while taking in the panoramic views of the South Downs.

South Downs National Park Topography

- **South Downs** strekker seg gjennom **Hampshire og Sussex**.
- South Downs har **kalkholdig åser**, tørre daler, og kystlinje.
- Mange vinmarker på **sørvendte skråninger**.

Artelium Wine Estate

Artelium Pinot Noir 2023 (404,90)

Aroma

Aroma av røde og mørke bær.

Smak

Saftig og lett, preg av røde og mørke bær, innslag av grønne urter.

Fakta

100% Pinot Noir.

12% alkohol, < 3 g/l sukker, 7,3 g/l syre.

Fisk, lyst kjøtt, svin.

Elegant, fruktdrevet og tilgjengelig Pinot Noir – mer finesse enn kraft.

2023 er god, men mer elegant og lett – ikke like konsentrert som toppårene.